

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hétvégi és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 274. szám. Nagyvárad. Szerda 1914 november 25.

A milliárdos hazai kölcsön sikerének jelentősége.

Írta: **Kereszty Kornél**, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának főnöke.

Hazánk legelső kölcsönművelését, mely a külföld közreműködése nélkül, kizárólag saját polgári tőke erejével végeztetett el, impozáns siker koronázta. A kitűnő jövedelmezőség és egyéb briliáns, csábítóan kedvező feltételek egyesülve a legnemesebb érzelmi motivumokkal megtalálták az utat az ország minden társadalmi osztályának — eszén és szívéen át — zsebéhez.

Mintegy egymilliárd jegyzés Magyarországon, másfél milliárd Ausztriában a monarchia oly legelsőrangú pénzügyi teljesítménye, melynek értékét — amit megsokszoroznak a világháborús állapottal összefüggő sok irányú nehézségek — csak akkor tudjuk kellően méltányolni, ha egybevetjük azon ténnyel, hogy majdnem egyidejűleg Oroszország belső kölcsöne messze mögötte marad a várakozásnak s a gazdagságával büszkélkedő Franciaországban kibocsátott kölcsönre csak 300 millió francot jegyzett a gall nép.

A kölcsön sikere természetesen elsősorban jelenti a szükséges anyagi eszközöket a biztatón megindult hadműveleteknek sikeres folytathatásához és győzelmes befejezéséhez, vagyis jelenti hazánk lakosa személyi biztonságát, vagyoni jólétének megővését.

A polgárság áldozatkészségével dokumentálta erős bizalmát a hadműveletek kedvező kimenetelében, reményét a magyar állam nagy jövőjében.

Bizonyítéka a siker nemzetfenntartó energiáinknak, gazdasági erőségünknek, életképességünknek. Alkalmas arra, hogy megacélozza önbizalmunkat, megerősítse saját erőnkben való hitünket: a legnagyobb erkölcsi és fizikai megerősítések idején, elengedhetetlen tényezője ez a győzelem kivívhatóságának. Lelkesít és buzdít bennünket és fegyvertársainkat, erőnköt növeli, ellenségeinkre lesújtó, deprimáló hatással van.

A Balkán harcok alatt a francia tőkék fokozatos kivonása idején ellenfeleink szelvényében hangostatták lekicsinylő nyilatkozataikat pénzügyi helyzetünk siralmas voltáról, a belpolitikai harcokra, nemzetiségi kérdésekre utalással: politikai állapotaink ziláltságáról irtak komolyan számba nem vehető rémmesseket. A haza minden nemzetiségű polgársága részéről tanusított bámulatra méltó harckészség, a hadikölcsönben, kivétel nélkül való részvétel fényes tettekkel bizonyítja be a hazánk ugy politikai, mint pénzügyi egységességét, összetartását.

A pénzügyi erő kifejtésnek az erre legkedvezőtlenebb időben történt hatalmas megnyilvánulása tekintélyünket, hitelképességünket a külföld előtt oly magaslatra emeli, a melyről még csak röviddel ezelőtt még csak nem is álmodtunk.

A bekövetkező béke idején ennek beláthatatlan fontossága lesz ugy financiai, mint gazdasági téren, számíthatván normális időkben ismét a pénzfőlésséggel bíró államok hitelképességére.

Igen érdekes a jegyzések structurája. Az bizonyos volt, hogy a busás kamatozásu nagy biztonságot nyújtó kölcsönkötvényt a nagytőke, ipar, kereskedelem, földbirtok intelligens képviselői igen szívesen fogják átvenni. Kérdés csak az volt, vajjon sikerül-e felkelteni a kisiparos, kisközgazda, kis-kereskedő, tehát értékpapírt ezideig nem vásárló réteg érdeklődését.

A hadikölcsönnek éppen abban áll maradandó és igazán csak későbbi időkben érvényesülő eredménye, hogy gyönyörűen megoldotta az állami címletek népszerűségének kérdését, mellyel közgazdaságunk vezérférfiai évtizedek óta eredménytelenül foglalkoznak.

Most az édes hazának, a jó öreg királynak hívó szava és a táborban küzdő testvéreink, fiaink érdekei megtörték az említett osztályok, a parasztság közönyét s conservatív népünk százezrei szívesen ajánlták fel filléreiket, megszerezvén azzal az első értékpapírt. A jég meg van törve, az eddig leküzdhetetlen elítélet széttépve.

Egyelőre ugyan csak félgőzelemről számolhatunk be, mert a háboru megfélemlítő hiteitől itritált nép elrejtett otthon őrzött pénzeit csak kis mértékben bolygatta meg, hanem a takarékpénztárra bizott pénzét használta föl a kötvény vásárlására.

A világháboru idején megérthető ez, de egyuttal azon indokolt reményt kelti, hogy majd békés időben bekövetkező kölcsön-

műveletnél, midőn sem a pénz elrejtéséhez, sem a pénzintézet iránti bizalom esőkkénésének absolut semmi alapja nem lehet, sorra kerül az eldugott, ládafiókban őrzött gyümmölesözetlen tőke is.

A lappangó közgazdasági erők földszinre hozása s a jövőben való intenzivebb felhasználhatása, egyik megbecsülhetetlen eredménye a hadikölcsönnek, mert oly belöldi elhelyezési piacot nyitott meg az államkölcsönök számára, melyre még akkor is számítani lehet, midőn a külföld pénzforrásai előtünk bezárulnak.

A hadikölcsön gazdasági hatása annál jótékonyabb, minél több heverő, thesaurált tőkét szivott el az állam szükségesség kiadásainak fedezetére s minél kisebb mértékben támadta meg — ha bárátmenetileg is — (mert hiszen az elvont tőkék a közforgalomba rövidesen vissza folynak) a produktív funkciót végző pénzmennyiségeket.

Bizony be kell vallanunk, hogy a kölcsön jegyzések a pénzintézetekben kamatozólag elhelyezett s a közgazdaság életbe vágó szükségleteit ellátó, tőkékből sokat elvontak, mindenesetre azon döntő érveléssel, hogy e legelső és legsürgősebb feladat ma a hadsereg szükségleteinek fedezése.

Nagyvárad pénzintézetei messzemenő előzékenységgel, dicsérendő hazafias önfeláldozással állottak ki a rájuk mért nehéz megpróbáltatást és — egészen jelentéktelen sporalicus esetektől eltekintve, midőn speciális kikötésekkel elhelyezett tőkékről volt szó — a legnagyobb méltányossággal bocsátották a közönség rendelkezésére a jegyzéshez kívánt összegeket, tették ezt jóval azon mértéken tul, mintahogy egyéb piacok intézetei eljárta. Conciliáns eljárásukkal fényes bizonyosságát adták mobilitásuknak s mindenképen reá szolgáltak arra, hogy a megértő közönség honorálja az érdekében hozott messzemenő áldozatokat is ismét felkeresse felgyülemelő tőkéjével esetleg indokolatlanul elrejtett filléreivel piacunk közgazdaságának erős várát, amelynek bebizonyították miszerint méltóak a bizalomra. A közönség ezzel lehetővé teszi, hogy kipróbált intézetei a piac ipara, kereskedelme és mezőgazdasága legitim hiteligenyeit a jelen nehéz időkben is zavartalanul elláthassák, ami mindenesetre éppen a közönség vitális érdeke.

Az oroszok borzalmas veresége a kárpáti szorosoknál.

Budapest, november 24. A szorosokban átcsalt orosz hadsereg szárnyát súlyosan megvertük. Rendetlen futásban menekültek. Nekünk a legcsekélyebb veszteségünk sincs.

A Kárpátok szorosainak átengedése csak kelepce volt. **A hegyhátról tüzer-ségeink két oldalba kapták az oroszokat.** Hétfőre viradóra egész éjszaka tartott ez a megsemmisítő tüzerharc. **Utána a kolozsvári és székely ezredek rettenetes szuronyrohama teljesen megsemmisítette az orosz sereget.**

A foglyok beszélik, hogy az oroszok Galiciában összes tartalékjaikat felhasználták, úgy hogy a Kárpátokban szibériai, tatár és mongol ezredeket küldtek.

Tüzérségünk sikere az oroszok felett.

Budapest, nov. 24. Oroszlengyelországban most folyó harcokban nehéz tüzérségünk hatása ismét a legfényesebben bevált. A sok fogoly beszéli, hogy nehéz ütegeink tüzeleése borzalmas és megrázó hatása volt. A lecsapó súlyos bombák mint rókalyukakból üzték ki minden irányban az oroszokat. Mindenesetre megállapítható, hogy nehéz tüzérségünknek lényeges része van a sikerben.

Jelentés a német harcokról.

Berlin, november 24. A nagy főhadiszállásról jelentik: Az angol hajók tegnap is megjelentek a flandriai tengerpart közelében és bombázták a partmenti városokat. Csapatainkban csak kevés kárt tettek.

A keleti harcmezőn a helyzet még nincs tisztázva. Kelet-Poroszországban csapataink tartják a tavak melletti és a tavaktól északkeletre lévő hadállásaikat.

Lengyelország északi részén, az ott folyó új harcokban még nincs döntés.

Lengyelország déli részében Centsohowo környékén áll a harc. A déli szárnyon, Krakótól északra a támadás előre halad.

Hivatalos orosz jelentések, melyek szerint Lievert és Von Pannorvitz tábornokokat elfogták volna, tisztára koholmány. Előbbi Berlinben van, utóbbi csapatai élén. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Varsó és Lodz között a vasutat a németek elpusztították.

Bern, nov. 24. (Budapesti Tudósító.) Pétervári jelentés szerint a németek által megrongált varsói vasutvonalak helyreállítása az erős havazás miatt egyelőre lehetetlen. Az oroszok ezért Varsó és Lodz között szánjártokat rendeztek be.

Csatározások a Kárpátokban.

Budapest, nov. 24. Az északi haratterre kiküldött munkatársunktól. Az oroszok kisebb előretolt csapatai egyes kárpáti hágókon, amelyekről csapatainkat tervszerint visszavontuk, nyomultak előre néhány kilométernyire a határon túl. Ott apró csatározások folynak,

amelyeknek különös jelentőségük nincs és kizárólag az ellenség erőinek megállapítását célozzák, hogy mielőbb teljesen és véglegesen visszazoríthatók legyenek.

A szerbek az utolsó védelmi vonalon.

Szerbia, november 24. Szerbia északi részében, a Száva torkolatának környékén valamivel enyhébbre fordult az időjárás ami lényegesen megkönnyíti csapataink elnyomulását. A szerbek ellentállást fejtenek ki, mint azt a vasárnapi hivatalos jelentés közölte, de egyik megerősített állásukból már is sikerült őket kivernünk. A szerbek előretolt hadállását oldalba támadtuk, mire a szerbek kénytelenek voltak visszavonulni. Most már csak egy fővédelmi vonaluk van.

A német flotta támadása küszöbön.

London, nov. 24. A nagy angol lapok katonai szakértői egyhangulag arról irnak, hogy a német nyílt tengeri flotta támadása az angol partok ellen a legrövidebb időn belül be fog következni. Véleményüket arra alapítják, hogy a keleti-tenger rohamosan kezd befagyni és a német keleti-tengeri flotta felszabadul és más irányban használható, főként az északi-tengeri német haderő megerősítésére.

Nem szabad szem elől téveszteni azokat a magyaránnyu készülődéseket sem, amelyeket Kielben és Hamburgban már a háboru kitörése előtt lázasan folytattak s amelyek nemsokára befejeződnek. Egyértelműleg azt írják a tengerészeti szakértők, hogy a németek partraszállása angol partokon egyáltalán nem lehetetlen.

Döntő ütközet lesz az Ysernél.

Berlin, november 24. Amsterdamból távizatozzák a Tagliche Rundschau-nak: Az Yser mentén a szövetséges seregek katonai helyzetét az egész holland sajtó valamennyi katonai szakértője válságosnak tartja. Általános az a vélemény, hogy azon a haretéren a legrövidebb idő alatt a németek javára fog eldőlni a végső mérkőzés. A franciák és az angolok ki vannak merülve, csapataikat megtizedelték. Mihelyt a németek friss erőkkel újra támadnak, ez az utolsó általános roham végzetes vereséget hoz a szövetségesekre. (Magyar Távirati Iroda.)

A szuezi csatorna védelme.

Berlin, nov. 24. Konstantinápolyból jelentik: Az Egyiptomból kiutasított török főbiztos jelentése szerint az angolok ötvenezer embert koncentráltak Egyiptom védelmére.

Ezek közül 30.000 van a csatornánál, ahol nagyszámu nehéz tüzérséget is összpontosítottak. A török katonai szakértők szerint azok az intézkedések, melyekkel az angolok a törököknek a szuezi csatornán való átlépését akarják megakadályozni, elhibáztak.

Albert király a lövészárookban.

Berlin, november 24. Rotterdamból jelentik: A hollandi határra érkezett belga katonák beszélik, hogy Albert belga király személyesen is résztvett az Yser melletti harcokban katonái között. Egy belga katona beszéli, hogy a lövészárookban, amelyben feködt, egyszerre csak megjelent egy komoly kinézésű magas katonatiszt, aki melléje állott. Néhány perc múlva egy bajtársát golyó érte, aki halva rogyott össze. A király kezébe vette az elesett katona fegyverét, és addig lövöldözött az ellenségre, míg a patronok elfogytak. Azután elhagyta a lövészárkot. A katona csak később tudta meg, hogy a hallgatag férfi Albert király volt.

Gróf Tisza István a királynál.

Bécs, november 24. Gróf Tisza István miniszterelnök ma reggel titkára, dr. Latinovich Endre kíséretében a berlini gyorsvonattal Bécsbe érkezett és a bank-utcai Magyar Házban szállott meg. A miniszterelnök a délelőtt folyamán hosszabb kihallgatáson jelent meg a királynál Schönbrunnban és jelentést tett a német császárnál való kihallgatásáról és a német főhadiszálláson folytatott tanácskozássairól.

A miniszterelnök azután a külügy-minisztériumba ment, ahol gr. Bertoold Lipót közös külügyminiszterrel és gróf Stürgkh Károly osztrák miniszterelnökkel tanácskozott. Gróf Tisza István még a ma nap folyamán haza szándékozik utazni Budapestre.

Tábori püspök Nagyváradon.

Bjelik Imre tábori püspök, nagyvárad kanonok tegnap délután néhány napi tartózkodásra Nagyváradra érkezett.

A tábori püspök a háboru kitörése óta állandóan a legintenzíbb figyelemmel és buzgalommal teljesíti apostoli hivatását. Először az északi harctéren tett hosszabb utazást, amiről már beszámoltunk, majd legutóbb, tegnapelőtt a déli harctérről érkezett vissza. A déli harctéren bejárta az összes fontosabb helyeket, Ujvidéket, Zimonyt, Mitrovicát, Szabácsot mindenütt figyelve a hadikórházakban elhelyezett betegek életét, lelkivilágát s a tábori lelkészek működését. Minthogy Szabácsotul a folyó hadműveletek miatt nem mehetett, visszatért Budapestre, hogy megkezdje körútját az országban. Nagyváradra tegnap érkezett meg a 4 órás pesti gyorsvonattal, melynél Belopotoczky Kálmán v. b. t. t., ny. tábori püspök, Brém Lőrinc, Kozáry Gyula honvéd-plebános és a szolgálatra beosztott katonapapok várták. Megérkezés után gyalog Belopotoczky ny. tábori püspök lakására ment uszonára, hol fogadta a *Tiszántúl* munkatársát is.

A tábori püspök végtelen szívéllyel fogadta munkatársunkat, kinek utalással már egy pesti tudósítónak elmondott tapasztalataira ezeket kegyeskedett mondani:

— Általában az az impresszióm, hogy hogy a szerbekkel vívott ütközeteink alkalmával a legtöbbet szenvedett *Sabác városa* az ő tágas utcáival és szép házaival, melyek legtöbbje romokban hever vagy golyóinktól szitává van lőve. Sabácban most nagyon élénk élet van. A katonaság gondoskodik a fentartásáról, a romok eltakarításáról és a városnak lakhatóvá tételéről.

— Miként ezt az északi harctéren végzett szemleutamon tapasztaltam, úgyvan az Szerbiában is: járhatatlan utak, tengernyisár, széjjel rombolt hidak, amelyek megnehezítik a hadsereg előnyomulását és ellátását a szükséges municióval és élelmiszerekkel. Mégis hadtáparancsokunk emberfeletti erővel leküzdik az ezernyi akadályt és kellően gondoskodik a hadseregről, amelynek kitűnő szelleméről, bátorságáról és vitézségéről, kiváltképpen a magyar katonákról, még az öreg népfölkelőkről is csak a legjobbat mondhatom. Csodás kitartásukról, merészségükről dicséretben nyilatkoznak vezéreik, amiről különben személyesen is volt alkalmam meggyőződni.

— Az összes kórházakban, amelyekben megfordultam, meggyőződtem az orvosok önfeláldozó működéséről, a megfelelő rendről és tisztaságáról és a sebesült és beteg katonák megfelelő jó ellátásáról.

— A tábori lelkészek működéséről ugy a harevonásban lévő csapatoknál, mint a tűzvonal mentén mozgó tábori kórházakban, az állandó kórházakban, a vasuti állomásokon csak dicséretet lehet mondani: halálra szánt bátorsággal, legnagyobb áldozatkészséggel végzik feladatukat. A harevonásban vitéz katonáink sorsát osztják, még a lövészárokban is.

— Vitéz katonáink jámborak és még azok is, akik elfeledtek imádkozni, újból megtanulták azt. Mindenütt Istenbe vetett bizalmat, megható buzgóságot találtam s nem egyszer hallottam e feleletet: „Már meggyöntam, semmi bűn nem nyomja a lelkemet.” Ennek a lelkületnek tudható be, hogy seregeink a sok fáradság és veszedelem ellenére is bátrak, hősiessé s állandóan készek a csatára.

A tábori püspök ma meglátogatja a várad kórházakat és pénteken utazik el, valószínűleg az északi megyékbe. Hogy hová, még ő sem tudja.

A hartéri kiállítás tombola-estéje.

Ugy járt a kiállítás rendezőse ezel az estéllyel, mint a Zauberalhrling: fölkelte a kitartó szenvedélyeket és csöppnyi hja volt, hogy őt is tova nemsodorta az áradat. Mert ami tegnap este végbement a Vigadó nagytermében: az a háromezer ember, a karzat rózsaláncai, a földszint virágos mezeje, a szemek kék tengere, az illatár tombolása, a fölcsengő és elhalkuló kacagás, örvendezés, a néma csönd, a ragyogó villanyfény, a tréfa, a csalódás és boldogság kaleidoszkopszerű cserélődése, a hangulat vibráló tánc: mindez a maga mérhetetlen mivoltában igazán nem volt más, mint egy rohanvást zugó áradat, mely magával ránt embert, szívet, lelket, kedvet, akaratot, kíváncsiságot, mindent.

A sorsolás megkezdése előtt Bretán Miklós énekelte el saját zongora kísérete mellett egy saját szerzeményü, pompás dalát.

Megelégedetten konstatáljuk még azt is, hogy a mi jóslásunk is bevált: jóslásunk, melyet néhány odavetett ellentéttel fejeztünk ki: egy öreg, pocakos ur egy pár fehér, finom női cipellőt nyert (óh, felfogja használni!) egy megrögzött szabadkőműves a *Tiszántúl* egy negyedévi folyamát, egy füzfa poéta drága szép íróasztalt, s tintatartót, egy szobalány két gyönyörűen himzett divány párnát, egy kis leány baba egy fiu-ruhát, egy polgárőr a Villamos vasut bérlegyjegyét, egyik előkelő hentesüzlet tulajdonosának fia disznózsirt: ellenben a savanyu uborkát nem sorsolták ki mert mindenki jól érezte magát, míg a kártyaprést egy uzsorás kapta. Csak egy turnusban vettük észre ezt: mi lehetett akkor a vége, de nem baj, annál vigább volt a mulatság.

A kihuzott tombola-jegyek közül 800 nyert. A főnyereményt Karácsony Géza-Lucifer szobrát, amely 120 koronát ér dr Pelle János ügyvéd nyerte meg. A második díjat, a Budapestre és vissza szóló gyorsvonat jegyet Kiss Pál felsőkereskedelmi iskolai növendék, polgárőr, a harmadik díjat, egy 100 koronát érő régi, drezdai porcellánt pedig a 2937. számú jegy ismeretlen tulajdonosa nyerte meg.

Érdekes epizódok is voltak a sorsoláson, ami közel fél 11-ig tartott. Így például az Emke-kávéház által adott színházi vacsorát és pezsgőt Schwarcz Béláné a Royal-kávéház tulajdonosának felesége nyerte. A dr Szunyogh Pál által megígért ingyenes válópert pedig Vitályos Albertné nyerte, aki azonban kijelentette, hogy nem fogadja el a nyereményt.

Dr Pelle Jánost valósággal üldözte a szerencse. A szobron kívül 50 kilogramm lisztet és még egy harmadik nyereményt is elvitt.

A kihuzott számok adományleveleit ma délután 4 órától kezdve vehetik át a nyertesek a „Nagyvárad Napló” kiadóhivatalában.

A hartéri kiállítás különben fényes eredménnyel zárult be. A nagyjában megejtett számítás szerint a bevétel 7100 korona, amiből elenyészően kis kiadást kell fedezni, úgy, hogy a nagyvárad Vörös-Kereszt

6000 koronán felüli összeget fog kapni a kiállítás eredményéből.

A nyereményekre szóló utalványok a Nagyvárad Napló szerkesztőségében vehetők át.

Egy kövér hadnagy menekülése.

Kisétált az orosz ezredek közül

Pompás vig kedélyü fiunak ismerte mindenki H. tartalékos hadnagyot, aki polgári életben egy előkelő intézetnek volt a tisztviselője. A világháboru természetesen őt sem hagyta idehaza s a legelső Galiciába induló csapatnál ő is elindult orosz pusztítani. Mikor csapata élén gurult a hadnagy, mosolygott rajta mindenki, mert H., aki testvérek közt is megért 120 kilót, az ő zömök természetével valóban csak gurult a katonák élén.

— Nem baj, ez is csak azt bizonyítja, hogy nem szaladok meg a muzska elől! Mondta nevetve a hadnagy társai megjegyzéseire.

Galiciában tíz ütközetben vett részt a kövér hadnagy és mindannyiszor nagyszerűen csinálta a dolgát. Egy alkalommal azonban véletlenül az oroszok között is akadt egy ügyes, ravasz vezető, aki rettenetes csapdát állított a mi katonáinknak.

M. mellett folyt az ütközet. Az orosz már három napig verték a mieink mégsem tudtak előre jutni a tulerő miatt. Visszavonulni pedig már csak azért sem lehetett, mert ott volt az ezredben H. hadnagy is az ő kis 120 kilós formájával. Negyed nap délutánig igen erős tüzelés folyt mindkét részről, míg délután 2 órakor az ellenség kibujt a földalól és vad futással menekült vissza mintegy 1000 méterre, ahol azonnal elásta magát. A mi katonáink természetesen nyomultak előre és elfoglalták az oroszok által elhagyott lövészárkot. Hat gépfegyver és négy gyorstüzelőágyu jutott zsákmányul.

A győzelem feletti örömeinkben a mi katonáink olyan golyózáport zudítottak a földben lévő orosz csapatokra, hogy szinte öröm volt nézni. És ekkor vette kezdetét az orosz esel legretentőbb része. Alig időztek ugyanis félórát a magyarok a lövészárokban, mikor oldalról elképzeltlenül sűrű srappnell-eső zúdult rájuk. Az oroszok ugyanis megosztották erejüket és a sereg zömét oldaltolták, ahol újabb erősítéseket kaptak. Erről azonban a mieink nem tudtak. A esel sikerült.

A magyar katonák kénytelenek voltak menekülni, ami érthető is, hiszen ma már mindenki tudja, hogy az orosz srappnell sem csokoládéból van és ha nagyon sűrűn jön, legjobb az elől újabb biztosítékról gondoskodni. Röviden: futott az egész sereg és pedig a legközelebbi biztos helyig, M.-ig, mely bizony jó sok kilométernyire volt a lövészárkól. M.-ban összeszedték az ezredet s ekkor tűnt ki, hogy H. hadnagy az ő 120 kilójával hiányzik. Nyilvánvaló volt, hogy a hadnagy nem tudott futni és vagy elfogták, vagy megsebesülve az oroszok kezére került. A bajtársak magukhoz illően sajnálták a vig hadnagyot, aztán pihenni tértek.

Másnap reggel menázsiosztáskor minden baj nélkül, mintha csak a reggeli sétáról jött volna, egyszerre betoppant H. hadnagy. A kérdések özönével támadtak rá az örvendező hadnagyok, akiknek csak félvállról szólt oda:

— Tudjátok meg, hogy az uri ember nem siet és nem fizet. Hát én uri ember vagyok!

Végre is elmondta H., hogy hogyan menekült meg.

— A visszavonuláskor a golyózáporban én is futottam egyideig, de aztán ezekkel a formákkal tudjátok nem sokáig bírja az ember, hát én szépen elmaradtam. Jöjjön, aminek jönni kell. És meglassítottam lépteimet. Szépen kikerültem az országútra, ott aztán korszórtam felétek, még pedig rendes lépésben, pontosan kilépve a 75 centit. És most itt vagyok!

Érdekes, hogy utközben egyetlenegy golyót sem küldtek feléje, sőt még csak croszt sem látott. Igaz, hogy nem is igen nézegetett hátra.

Takarékoskodjunk a karácsonyi ajándékokkal.

Közeleg a szent karácsony ünnepe. A játékkereskedések kirakatai már tömve vannak mindenféle szebbnél-szebb dolgokkal, amelyek ajándékoknak vannak szánva, hogy a szeretet ünnepén örömet okozzanak kicsinyeknek nagyoknak egyaránt.

A karácsonyfa jelentőségét nem kicsinyeljük, mert alig tartunk valamit nemesebbnek, szebbnek, mint azt az igaz gyermeki boldogságot, az apróságok szívében s azt az igaz örömet, amely az apró gyertyácskák fényénél az egész család aráról le ragyog.

Most azonban, mikor a nemzet élet-halál harca foglalja le egész érdeklődésünket, veszi igénybe egész anyagi tehetségünket, nem ünneprontás számba megy talán, ha mélyebben gondolkozva, bizonyos mérsékletet ajánlunk a karácsonyi ajándékozásoknál.

Nem azt mondjuk, hogy megfosszuk a gyermekeket a szent karácsony örömétől, hanem csak takarékoskodjunk némileg s fordítsuk tekintetünket a szegény, küzdő, vagy megsebesült katonák felé.

Ezuttal legyenek az ajándékok szerényebbek gyermekeink részére.

Ezen véleményünket támogatják a következő tények:

A lefolyt utóbbi három kedvezőtlen gazdasági esztendő már magában takarékoságra int;

a minden téren tapasztalható általános drágaság megnehezíti minden család megélhetését;

a világháború miatt most minden rendelkezésre álló anyagi erőnket a háború szükségleteinek fedezésére és a háború nyomán keletkezett sanyaru viszonyok enyhítésére kell fordítanunk.

A családokban a szülők magyarázzák meg a Jézuska ajándékát, a karácsonyfát váró gyermekeknek, hogy a kis Jézuska most kevesebb ajándékot hozott, mert most majd mindent azoknak a katonák bácsiknak kell adnia, akik a háborúban érettünk éheznek, fáznak, vérzenek.

Ezt a fogékony szívű és lelkű gyermekek megértik, annál inkább, mert majd nem valamennyinek van katona családtagja: apa, testvér, rokon. Tehát most ezeknek jut az az ajándék, amivel nekik most kevesebb jutott.

Igy lehetne, sőt kellene tenni az új évi ajándékokra nézve is.

A jótékony intézetek, intézmények karácsonyfa ünnepélyeit is szűkebb mederbe lehetne szorítani.

Aranykönyvünk

Seovác Vászó a 97 éves bosnyák hős.

Meredek, kopár sziklacsucs. Messzire kiemelkedik a szertefutó hegyek közül, melyeknek apró zugai, szakadécai, ölei közé belátni e tetőről. A messzeségben néhány ház összeverődik egy bosnyák falucskává, az ott Zseravica. Még messzebből a hegyek között engedett nyílason a Drina ezüst vize csillan elő, azontul Szerbia halmái vesznek el a ködben. A hely, honnan széttekintett a laibachi ezredből az előre küldött járőr, az a Romanja Planina. Holnap itt kezdődik a harc. A szerbek kiűzése Boszniából, a Szumadia ezred összeroppantása.

Kora hajnal. Bitorlik az ég, a deres hegyesúcsokon csillog az első fény s a Drina fehér vize kéklik a pirkadatban. Mieink lassan huznak föl a hegyre, a kedvező állásokba megkezdődik a tánc, a tűz. Vártak bennünket: Ágyu és gépfegyverözön kitűnő fedezékekben. Beásva mélyen, erősen a földbe minden: ágyu, ember, szekerek. Aki leakarja győzni őket, a földből kell egyenkint elő-elő huznia, fülénél fogva. — Kora hajnaltól késő délutánig tartott a harc. Mieink néhány métert előre mentek, az ellenség állott rendületlenül. Csak éppen kevesbedett; akiket halálra sujtott fegyverünk, az feladta a küzdelmet, de a többi nem. Hogyisne, hisz létükért harcolnak: szerbek; nevükért harcolnak, hiszen a szerbek színtvirága sok dicsőség egyetlen osztályrészese a Szumadia divízió áll itt. Rajtuk van a nép szeme, bennük bizik az egész drinai hadsereg, mely számra sokszor felülmulja ugyan, de névre nem.

Zseravica mellett, azon túl van a divízió főhadiszállása, egy másik faluban. A helységek mindig jó védelmet adnak, azt háromszoros erővel lehet bevenni csak. Ily helyen azután meglepészik a hadsereg s tartja, amíg bírja. Az ilyen faluból azonban másnak mindenkinek tanácsos elhordania a sátorfáját, mert az ellenség tüze bizony nem igen kéri ki a katona, ki a polgár, pláne ott délen.

Ebből a faluból is megszökött mindenki. A szerbek arra, haza felé, a bosnyákok emerre, azok is haza felé. Csak egy töpörödött bosnyák maradt a faluban, neki ez volt a hazája. A 97 éves Seovác Vászó. Három világharcot harcolt már végig; a Bulgária és Szerbia felszabadítását kivívott harcot, az okkupációt, hazakerült mind-egyikből, öreg korára már nem cserélte huzát; mert szívet úgy se tudta cserélni. Lesz ami lesz.

Igy, megnyugodott, elszánt gondolattal élte meg a szerb betörést s azt a harcot, melyet ezen a napon kezdett seregünk. A bosnyák mind jó hazafi. Öregesen is annak érezte magát. A hazafinak pedig most mindnek a táborban a helye, mindnek kard, tűz a kezében. Igen, tűz. De ő már ősz, megroppant öreg férfi, hogy bírná a kardot. A legutóbbi balkán háborúban sem vehetett részt már. Meg az más is volt. Akkor nem a haza forgott veszélyben, akkor csak a harcos kedve ösztökélte. De most...

Lassan mégis vonulnak vissza a szerbek: talán mert üzik őket, talán mert a Drinához akarják eselni a mieinket. Öreg este van már. De azért nem szünetel a harc, érzik mind a ketten, hogy eddig nem volt az igazi. A faluhoz ér a szerb sereg. Mindinkább erősödik a mieink tüze. Egyszerre csak lángok gyulnak a falu szélén, a faluban. Egy, kettő, három, tíz, sok. Ég a falu. Mi az? Ki

gyújtotta föl? Hol az ellenség? Hah! már erősebb a tüzelés! Elárultak bennünket! Fut a fejvesztett Szumadia-divízió. Menekül a Drina tulsó felére, ahol biztonságban lehet.

Az éjszakában égre csapódó vörös lángok fényében, ágyuk bömbölő tüze mellett érnek a mieink a faluba, holttestek százainak halmához. S az ut közepén, szemben a rohanó seregekkel megáll az aggastyán. Ősz szakála remeg, szeme szikrákat szór, földig hajol a katonáink előtt s lóbálja kezében a fáklyát, amivel a falut felgyújtotta, amivel a Szumadia divíziót a romlásba kergette.

Leodácz Vászó, a 97 éves bosnyák aggastyán.

Carymara.

..HIREK..

A téli háború borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hádsegélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

A leszámolás

utolsó órája közeleg. Az igazság sujtó karja már az utolsó csapásokat méri az orgyilkos nemzetre. Félelmetes pallosa lángol, szikrázik s a szerbek remegve néznek a bűnhődés, az ítélet napjai elé.

Havazik. Füttyöl a szél. A szerb hegyek hólepett ormokkal meredeznek az égre. A letarolt fák roskadoznak terheik alatt. Amerre csak látni lehet, mindenütt fehér lepel borítja a földet. Esik a hó, hull, hull a lövészárókban levő katonákra. Füttyöl a szél... Agyarkodva táncol hegyen-völgyön át, belekapaszkodik a hóborította faágakba, aztán körbetáncol, dühödten felkapja a hórengeteget s fölripiti a magasba, megforgatja, hogy ismét szétszórja a fehéreköntösű hegyek között. Zudul a hófergeteg, a katonák borzongva megrepegnek. Süvít a szél, éles szava a csontokig hatol, de a vitéz harcosaink vére mégis izzik. Lelkük lángol, szívük tüzel, dagasztják keblüket az utolsó napok ragyogó eseményei: a győzelem, a diadalmas előrenyomulás, a valjevói roham most is tűzben tartja egész lényüket.

A távolban hosszú sorban vonul vissza a szerbek roskadozó serege. Imbolygó léptekkel, imbolygó lélekkel mennek Kragujevac felé, hogy megpróbálják visszatartani hős seregünket. De hiába. Tudják ezt ők is. A tüzeslelkű magyarokat nem tartóztathatja fel a tél démona: a hófúvás, a fagyasztó szél. Mi megyünk edzett lélekkel, lángoló reménnyel az Isten nevében — a diadalra.

(—ter.)

* **Kitüntetések 37-ik gyalogezredben.** Ófelsége megparancsolta, hogy Bászél Aurél századosnak és Pirschl Rezső főhadnagynak, mindketten a 37-ik gyalogezredben a legfelsőbb dicséret elismerés tudtul adassék.

* **Kinevezés.** Ó Felsége dr Pischl Pál nagyváradi törvényszéki jegyzőt a ráckevei járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

* Vetítő előadás a Kath. Körben. Igen jól sikerült a Kath. Kör tegnapi délutáni vetítő előadása is. Dr Kovács S. János tartott egy igen érdekes előadást Franciaországról. A bevezetésben Franciaország történetét vázolta el, majd vetített képekben Páris, Franciaország nagyobb városainak érdekességeit mutatta be a szép számmal jelenlevő közönségnek. A legközelebbi vetítő előadás a jövő héten kedden lesz, amikor Laesay Ince prem. rendű tanár tart előadást a belgiumi harcokról „Lüttich ostromától Antwerpen elestéig” címmel.

* Kiss László csendőrezredes kerületi parancsnok. Ófelsége Kiss László csendőrezredes, a nagyváradai orsz. csendőriskola parancsnokát a V-ik csendőrkerület parancsnokává nevezte ki.

* Esküvő. Tegnap délelőtt tartotta esküvőjét Ringelhann Lajos káptalani főtitust, Wallner Ödön dr vármegyei főügyész leányával, Jolánkával. Az esketési szertartást Imrik S. Zoltán végezte. Tanúk voltak a menyasszony részéről dr Demetrovics Elek, a vőlegény részéről Ringelhann Béla. Az esküvő az olasz plebánia templomban ment végbe, ahol ebből az alkalomból a fiatal pár ismerősei és tisztelői nagyszámmal jelentek meg és halmozták el szerencsekívánataikkal a fiatalokat. Esküvő után Wallner Ödön házában esaládi lakoma volt.

* Hadikórház a honvédhadapródiskolában. Mikor két héttel ezelőtt a hadapródoknak Pécsre történt áthelyezését megirtuk, említettük azt is, hogy az iskola óriási épületében egy méreteibe nagyszerű, berendezésére pedig az ország első kórházai közé tartozó ezer ágyas hadikórházat létesített a katonai hatóság. Azóta a kórház szervezésében és berendezésében teljesen készen áll s ma délelőtt 9 órakor ünnepélyesen át is adják rendeltetésének. A gyönyörű kórház berendezése egyben fényes díszere a Vörös-Kereszt Egylet Jobbkéz szakosztályának, mely szinte mérhetetlen anyagi és erkölcsi erőt fordított már eddig is a harcér sebesültjei, hősei szenvedésének enyhítésére, könnyének letörlésére. A kórház parancsnoksága az alábbi hálás köszönetét tolmácsolja ezton is a Jobbkéznek:

A magyar Vörös-Kereszt Egylet nagyváradai fiókjának Jobbkéz szakosztálya kegyes volt a hadapródiskolai hadikórháznak: 300 drb párnát, 952 drb párnahuzatot, 80 inget, 80 lábravalót, 80 zsebkendőt, 80 háromszögű kendőt, 80 pár kaptát és 80 törülközőt adományozni. Ezen nemes lélekre való adományért a szenvedő hadfik nevében e helyen is hazafias szívvel mond hálás köszönetet dalnoki dr Kovács Aron főtörzsorvos, a hadapródiskolai hadikórház parancsnoka.

* Jegyzések a hadikölcsönre. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamarnál folytatólag a következő kereskedők és iparosok jelentették be részvételüket a hadikölcsön jegyzésében: Egyesült Biharmegyei Bank és központi takarékpénztár 200000 kor. Leszámítol és jelzálogbank 100000 kor. Bihoreana takarékpénztár 30000 kor. Cseprega Miklós 10000 kor. Káin Jakab 11000 kor. Weinberger és Goldberger 10000 kor. Stern József kereskedő 5000 kor. Moskovits Mór és fia 40000 kor. Nagyvárad Takarékpénztár 100000 kor. Badar Béni szijgyártó 500 kor. Összesen: 506500 kor. Előzőleg kimutatva: 991100 kor. Összesen: 1497600 kor. Újlag felkérjük kamarai kerületünk kereskedőit és iparosait, miszerint a hadi kölcsönre eszközölt bejegyzésüket hozzánk mielőbb jelentsék be, hogy kamaránk a jegy-

zésre vonatkozó összesítő jelentéseit megtehesse a kereskedelemügyi miniszter urhoz. Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara. Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

* Dr Baróthy Ákos temetése. Néhai dr Baróthy Ákos nyugalmazott városi főorvos holtteste a mai napon érkezik meg Nagyváradra. Az elhunyt kiváló főtitviselő özvegye tegnap táviratban mondott köszönetet a városi tanács azon határozatáért, hogy a temetés helyéül a tanács felajánlotta a városháza előtti teret, vagy a városháza előcsarnokát. A temetés ma, szerdán délután 3 órakor lesz. Komlóssy József polgármester-helyettes a temetés alkalmából a következő meghívót bocsátotta ki a törvényhatóság tagjaihoz:

A törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel felkérem, hogy néhai dr Baróthy Ákos nyug. városi t. főorvosnak f. é. november hó 25-én d. u. 3 órakor a városi székház előtti téren tartandó végtisztességtételén megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1914. nov. 24. Komlóssy József, polgármester helyettes.

A holttest szállítása körül a hadiállapot folytán beállott nehézségek következtében, a temetés határidejét csak késedelmesen állapíthatta meg a család s így a gyászjelentés szétküldése is csak késedelmesen küldhető szét, most is előfordulhat, hogy egyesek rendez időben nem kapták meg a gyászjelentést, ami következő:

Alólirottak az összes rokonok nevében is mély fájdalommal tudatják a hű, gondos és szerető férj, apa, nagypapa, testvér és sógor: Csikszenttamási dr Baróthy Ákos Nagyvárad városi nyug. tiszti főorvosa, a magyar államvasut nyugalmazott pályorvosa hosszas szenvedés után folyó évi november hó 22-én, életének 66-ik évében legboldogabb házasságának 39-ik évében bekövetkezett elhunytát. A megboldogultnak földi maradványa folyó hó 24-én délután 3 órakor fog Budapesten a gyászházból (VII., Bosnyák utca 1—a. szám alatt) a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni; beszentelés után Nagyváradra fog szállíttatni és az ottani várad olasz köztemetőben folyó hó 25-én délután 3 órakor ujonnan beszentelés után örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmiseáldozat pedig a nagyváradai Olasz róm. kath. plebánia templomban f. hó 26-án, d. e. 9 órakor fog az Egek Urának bemutatni. Budapest, 1914. nov. 22. Áldás és béke poraira! Özv. dr Baróthy Ákosné, szül. Molnár Piroška felesége, özv. Babó Zoltánné, szül. Baróthy Ilona leánya, Babó Ilonka, Babó Mária, Babó Klára unokái. Baróthy Béláné, szül. Lonovits Hella, Molnár Róza, Molnár Laura, Molnár Ilona, özv. Sipos Kálmánné, szül. Molnár Jolán, Molnár Ákos, sógora és sógornő. Özv. Csánány Kálmánné, szül. Baróthy Mária, Baróthy Sándor, özv. Hajdu Ferenéné, szül. Baróthy Antónia, Baróthy Béla, testvérei. Baróthy Pál keresztfia, Baróthy Zoltán unokaöccse.

* A hazatérők ellátása. A magyar kormány kezdeményezésére az ellenséges államokban eddig internálva volt magyar alattvalókat, most kezdik kiadni. — Főleg Franciaországból jönnek vissza sokan még olyanok is, akik hosszú éveken keresztül voltak már ott letelepülve. Ezeknek a hazatérőknek az érdekében most rendeletet adott ki a belügyminiszter minden törvényhatósághoz. A rendelet értelmében a hazatérőket oda kell szállítani, ahova ők kívánják. Ellátásukról a társadalomnak kötelessége gondoskodni. Ha a társadalom nem volna hajlandó

a segélyezést teljesíteni, úgy az illetőségi kösségnek kell az megtenni. Megtörténik azonban az is, hogy a község nem hajlandó a visszatérőkről gondoskodni, ilyen esetben a belügyminiszter fogja fedezni a költségeket. A visszatérőket családoknál kell elhelyezni, ahol a miniszter az ellátásért a katonai élelmiszer árt fizeti.

* A villamosmű szénvásárló közönségének figyelme. Tekintettel arra, hogy ebben az évben zsák, ló, kocsis és személyzet is csak korlátozott mennyiségben áll rendelkezésünkre, kérjük a t. közönséget, hogy szén megrendeléseik alkalmával semmi nemű külön kikötést a kiszolgálás módja és időpontja szempontjából ne tegyen. 10 métermázsát vagy ennél nagyobb mennyiséget csakis nyitott szekéren szállíthatunk házhöz. Az ilyen nagyobb mennyiség ellenőrzése iránt a megrendelő saját érdekében is megbízottja útján intézkedni sziveskedjék. Tekintettel arra, hogy a közönség részére rendelt szén még mindig nem indult meg, a villamosmű permentes tartalék szénét bocsátja a t. közönség rendelkezésére, mely a folytonos utána szállítások következtében előreláthatólag az egész téli időny tartamára elegendő lesz s így nem szükséges nagyobb mennyiségeket előre beszerezni. A szén ára (házhöz szállítva métermázsánként 5 kor.) megrendelésekor a villamos műnek előre beküldendő. Kiváló tisztelettel Nagyvárad város villamos műve.

* Veszteségeink. A német birodalmi kormánynak közzétett összefoglalása szerint a német hadsereg vesztesége az első ötven lajstrom alapján 36.531 halott és 159.165 sebesült. Az osztrák és magyar hadsereg első ötven veszteségkimutatásában a kimutatott veszteség 130.957 főre rug. Az esetetek száma 18 386; ebből 17.059 a legénységhez tartozott, 1327 tiszt volt. A 111.873 sebesültből 4849 volt tiszt, 106.024 legénységbeli.

* A katonák karácsonya. Nagyvárad város közönsége díszletes áldozatkésztséggel járul a katonák karácsonyi ajándékához. Napról napra gyűlnek az adományok a polgármesteri hivatalhoz, amelyből a harcérén küzdő katonáink részére a szent ünnep alkalmából ajándékokat osztanak ki, hogy a távol idegenben is lássák, hogy velük együtt érezünk s szeretettel gondolunk rájuk. Az ujabban befolyt adományok a következők:

Lendler Ferenéné 10 kor. Berdon Ferené 9 kor. Özv. Reich Mihályné, Kállay Salamon és neje 6—6 kor. Wechler József 5 kor., dr Vass Ödön, Róna Ármin, Lukács Lajos, Tasnikovics Antalné, özv. Hadady Dánielné 3—3 kor. Polgári iskolai növendékek alkalmi előadása hadbavonult vitéz katonák karácsonyi ajándékkal való ellátása céljából: Műsorokból begyűlt 18 kor. 60 fill. Felülfizettek: Daróczy József, Zemplényi Sándor 2—2 kor. Hegedüs Vilmos 1 kor. 40 fill. Bányay Imréné, Vitkó Vilma 1—1 kor. Czitrom Emil, Rosenberg Stefánia, Bohacsek Venczel, Pusztay Istvánné, Kaufert János, Statk Antal, N. N. 40—40 fill. Guttman Mór, Kremlicza Lajos, Bányay Irénke, Kovács Rózsika 30—30 fill., összesen: 30 korona.

* A tenkei vásár áthelyezése. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megengedte, hogy Bél községben a f. évi szeptember hó 1-re esett, de hatósági intézkedés következtében elmaradt orsz. állatvásár helyett f. évi december hó 2-án pótállatvásár tartassék. Nagyvárad, 1914. november hó 24-én. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara. Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

* Több egyszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdők készül a téli kúrára. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezon közepén. A legközelebbi időre nevezetes, magas vendégeket is vár Komzsik Alajos, a Félix-fürdő fáradhatatlan népszerű gazdája. A haretérről fényesrangú tiszték jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre üdülni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként máától kezdve rendes új vonat közlekedik, mely este 8 óra 9 perckor indul Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szelektét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x **Kiadó lakás** 3-4 szobás utcai lakás, fürdőszobával. Értekezhetni Nagy Sándor-utca 4.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Jó karban levő kis **Singer-gép** eladó. Cime Földi Istvánné Párizs utca 24.

* **Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani áratok számítok. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, cocnac, likőrök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud és kir. udvari cukrásznak budapesti árakkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségembe már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-ut 6. csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére** gyors és biztos hatású az Y-po jegyű **MARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B Telefon 13-02

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, amelyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: a. e. 9-től 12-ig.

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szíves tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-ut 12. szám alá az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szíves pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Apolló épület. Telefon 871.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-uton kaphatók.

x **Kiadó** hosszabb, vagy rövidebb időre modern berendezésű utcai és udvari butorított szobák fürdőszoba használattal havi 30 koronától kezdve. Nagy Sándor-utca 4.

A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Tárkányi legények.
Csütörtök délután: Mihály pópa leánya, (ifjúsági előadás).

Csütörtök este: Varázskeringő.
Pénteken: Dolovai nábob leánya. (Hor-kay Elemér felléptével.)

Szombaton: Takarodó.
Vasárnap délután: Cigánybáró.
Vasárnap este: Sybil. (Operette bemutatató.)

x **Varázskeringő.** Mint arról már hirt adtunk, csütörtökön este lesz a Varázskeringőnek, ennek a kedves zenéjű operet-ének a reprize, amelyet méltán megérdemelt érdeklődéssel fogad a közönség. A reprizben a női zenekar primásának szerepét Vigh Manci fogja játszani, akinek eddigi fellépteit a közönség a legmelegebb roxonszenvvel fogadta. A másik fő női szerepet Görög Olga

játssza és pompás szerepekhez jutnak Medgyaszay, Leövey és a többiek.

Ifjúsági előadás a színházban. Csütörtökön délután ifjúsági előadást tart a színház, ahol ez alkalommal Sas Ede kitűnő alkalmi drámája, a Mihály pópa leánya kerül színre.

A dolovai nábob leánya. Megemlékeztek már a helyi sajtó orgánumai Hor-kay Elemér hírlapírónak arról az érdekes vállalkozásáról, hogy pénteken este a Dolovai nábob leánya, Herceg Ferenc páratlan színművének előadása keretében eljátsza Tarján Gida huszárfőhadnagy szerepét. A vállalkozás kétségtelenül érdekes volta, különösen egy ilyen abszolút népszerű darabban, már is hozzáférközött a publikum megértéséhez, még pedig — mint azt örvedetesen konstata-ljuk — oly intenzíven, hogy nemcsak azok váltottak már is jegyet erre az előadásra, akik az idényben eddig tartózkodtak a színházlátogatástól, hanem már a vidékről is történtek előjegyzések a pénteki előadásra.

Sybill. A színház operette ensem-blejában már ismét fellépett az a magasfokú lázassága az ambiciónak, amely nálunk mindaddig egy-egy jelentős, maradandó siker szinte babonás előjele volt. A szabó műhely a Sybill pompás kosztümjeit készíti, a festőterem tele van a Sybill diszleteinek a vásznánál, a zenekar a Sybillt játsza és Láposi tánemester csak a Sybill táncait tanítja. A Leányvásár kitűnő szerzőjének ez a pompás alkotása is méltán fog sorakozni a legforróbb sikert aratott operettek közé, amelyek sokáig maradnak műsoron és népszerűségnek hosszú időn át megmarad.

IRODALOM

„A **Vasárnapi Ujság**“ november 22-iki száma, mint a háboru kezdete óta minden eddigi száma is, szenzációs képeket közöl harcainkról, a Przemysl körül, a Magierán s egyebütt vívott harcokról, a sajtó-hadiszállásra kiküldött munkatársainak fényképei alapján. Ez a szám jelenti be a lap karácsonyi ajándékát: minden előfizető szabadon választhat egy értékes könyvet, a melyet vagy 5 maga vagy az 5 nevében a kiadóhivatal elküld bármely kórháznak vagy tetszés szerinti sebesültnek. Egy közlemény a Szépművészeti Múzeumban rendezett jótékony-célú műkiállítás legszebb képeit mutatja be. Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László és Galsworthy regénye, cikke a modern hadvezérről, a török, orosz, magyar viszony-ról, stb. Egyéb közlemények: Sonnino új olasz külügyminiszter arcképe s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakk-játék, Halálozás stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizeti ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhiva-talában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

Legújabb táviratok.

A magyar hadikölcsön.

Budapest, november 24. A hadikölcsön-jegyzésének eredményéről a félhivatalos „Budapesti Tudósító“ ma délután jelenti: A hadikölcsön jegyzésének határideje hétfőn lejárt. A jegyzési helyek nagy számánál fogva és a tömeges jegyzések következtében pontos eredményt véglegesen csak napok múlva lehet megállapítani. Ideiglenes adatokból is már megállapítható, hogy a jegy-

zett összeg eléri a 800 milliót és hogy az összeg végleges megállapítás szerint inkább emelkedni, mint csökkenni fog. A rendkívüli kedvező eredménynek, amely igen előnyös fényt vet az ország közgazdasági

teherbírására és a lakosság minden rétegének hazafias áldozatkészségére meglepéssel kell eltöltenie mind azokat, a kik a hadikölcsön sikeréhez hozzájárultak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elpusztult a legnagyobb angol Dreadnought.

Rotterdam, nov. 24. A Wolff-ügynökség jelenti: Biztos forrásból eredő híradás szerint az Audacious nevű hiperdreadnought október 28. és 29. között Irország északi partjain aknára futott és elsüllyedt. Az angol admirális az eseményt szigorúan titkolja, nehogy az országban izgalom támadjon.

Az Audacious 27 ezer tonnás, 28 ezer lóerős, 22 tengerimérföldnyi sebességű hajó volt. Felszerelése tíz db 34,3 cm. és 13,2 cm. ágyú, legénysége körülbelül 1100 ember volt.

Békülni akarnak a szerbek.

Milanó, november 24. A szerbek főhadiszállásán hivatalosan felvették a monarchiával való békétárgyalás eszméjét.

Elsüllyedt német tengeralattjáró.

Budapest, nov. 24. Az angol admirális hivatalos jelentése szerint egy előrsön levő angol hajó Skócia ország északi partján elsüllyesztette az U 18. német tengeralattjáró hajót.

A Reuter ügynökség jelentése szerint a Garry nevű angol torpedózúzó a tengeralattjáró hajó három tisztjét és 28 matrózát megmentette. Egy matróz a vízbe fullt. Behncke.

A németek rohama Ypern mellett.

Bécs, nov. 24. (Bud. Tud.) A Times egy angol tüzérségi kapitánynak tábori postával érkezett levelét közli, amely „a szövetségeseknek Ypern mellett való szerencsétlen küzdelmeiről” a többi közt a következőket mondja:

„Ezek a németek ugyancsak értenek a

háboru mesterségéhez. Tegnap reggel ismét pár igen kellemetlen órát szerzett nekünk. Rohamot intéztek állásaink ellen, áttörték a centrumunkat és egy lovassági ezredet visszavertek. A vezérkarnál ugyan megnyultak megint az arsok.

Az angol király a harctérre megy.

Rotterdam, nov. 24. Párisból érkező jelentések szerint a walesi herceg a harctérre való útjában, Boulogneba érkezett, ahol nagy ünnepséggel fogadták. A herceg, aki megköszönte az ünneplést, kijelentette, hogy állandóan a harctéren fog tartózkodni, sőt valószínű az is, hogy atyja, a király, karácsonyra szintén a harctérre érkezik és meglátogatja katonáit. A király hosszabb ideig fog a harctéren tartózkodni.

A német seregek összpontosítása a francia harctéren.

Koppenhága, nov. 24. Párisból jelentik: Ide az a hír érkezett, hogy a német hadvezetőség a német seregeket délfelé irányította nyilván azzal a céllal, hogy Arras, vagy talán Soissons körül összpontosítsa.

Ypern tarthatatlan.

Genf, november 24. Az olasz lapok haditudósítói egyértelműleg azt jelentik, hogy Ypernt többé nem bírják tartani a szövetségesek.

Ad. 14850—1914. sz.

Adófizetés iránti hirdetmény.

A városi adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat az adózókat, akik az 1909 évi XI. t.-cz. 26 §-a értelmében esedékes adótartozásukat e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül a városi adóhivatalnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indítani.

Nagyvárad, 1914. november 20.

Városi adóhivatal.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

Hirdetmény.

A város törvényhatósági bizottságának 371—21443. számú határozata foylán értesitem az érdekelteket, hogy a város részére szükséges ipari munkák vállalatba adása céljából f. évi november hó 26-ikára kiírt versenytárgyalás nem fog megtartatni.

Nagyvárad, 1914. nov. 23.

Komlóssy József
küld. elnök.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szíves tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, hűtőgépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acélárakat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA.

Óhajítás. Névtelenül beküldve, még jobb verset se nem veszünk figyelembe. A rossz pedig mindenképpen papirkosárba kerül.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövét különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-ut. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

vilámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől mindennemű nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Meghívó.

A Lévai Márton-féle könyvkötészet, vonalozó intézet és üzleti könyvgyár részvénytársaság Nagyváradon, folyó évi december 3-án, délben 12 órakor tartja meg a Biharmegyei Takarékpénztár helységében

rendes évi közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, az 1914. évi június hó 30-án lezárt évi zárszámadás és mérleg megállapítása.
  2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
  3. Esetleges indítványok.
- Nagyvárad, 1914 november hó 15-én.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által részt venni óhajtó részvényesek tartoznak részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, három nappal a közgyűlés megtartására kitűzött nap előtt a Biharmegyei Takarékpénztár pénztáránál le tétbe helyezni.

A lététbe helyezett részvényekről kiállított elismervény igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvételre. Szavazati jog csak oly részvények alapján gyakorolható, melyek átírása legalább egy hóval a közgyűlés előtt történt. A közgyűlésen minden részvény egy-egy szavazatra jogosít. Személyesen meg nem jelenő részvényesek a közgyűlésen szavazati joggal bíró más részvényes által képviseltethetik magukat, ki magát kiállított meghatalmazással igazolni tartozik.

Kiskorúak, vagy gyámság alatt levők, községek, cégek, testületek vagy közintézetek törvényes képviselői tanácskozhatnak és szavazhatnak a közgyűlésen anélkül, hogy maguk részvényesek volnának.

Minden szavazatképes részvényes, ki a 18. §. a) pontja szerinti összehívott rendes közgyűlésen a társulat ügyeire vonatkozólag valamely indítványt tenni óhajt, tartozik azt a közgyűlés meghirdetésétől számított 3 napon belül az igazgatóságnak írásban bejelenteni.

Az évi mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései az alapszabályok 19 §-a rendelkezéséhez képest a társulat hivatalos helyiségében mai naptól kezdve közszemlére kitétettek és nyomtatott példányokban a t. c. részvényesek rendelkezésére állnak.

Cement, cementcsövek, fedéllemez, gipsz.

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.
Nagyvárad, Bémer-tér 4.

A kibocsátandó 6%-ot kamatozó új hadikölcsön kötvényekre jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad, továbbá a 4%-os magyar korona járadék 1914. december 1-én esedékes szelvényeit már november 20-tól kezdve költségmentesen beváltja az

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Félix-Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb hévíz forrása, viz hőfoka 49° 17 millió liter viz napi mennyiség.

Gyógyjavallatok: köszvény, rheuma minden formája, ischiás, izmizadományok, csontbetegségek és sérülések, női ivarszervek különböző megbetegedései ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan a páratlanul hatásos Félix-gyógyfürdő gyógyforrásait.

Curtaxe nincs, prospektust készséggel küld az igazgatóság. A megsebesült és megbetegedett katonák egészségének helyreállítása legtöbb esetben kívánatosá teszi a kénes meleg hévíz gyógyfürdő használatát. Hogy a sebesültek és más betegek a kénes meleg gyógyfürdőt könnyűszerrel és jutányosan megszerezhesék, a következő ajánlatot tesszük:

Tiszt urak részére szoba, fűtés, világítás, egy tükör- vagy kádfürdő pakolással, reggeli kávé vagy tea süteménnyel, déli étkezés három fogás, esti pedig két fogás, délben és este kenyér, naponta 7 koronába kerül.

A fürdőbe vezető folyosók állandóan fűtve vannak s meghűlés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Legénység részére szoba, három, esetleg négy személy részére, fűtés, világítás, naponta egy tükör-fürdő, reggel fél liter forralt tej, 20 deka kenyér, délben leves, főzelék, sült vagy főtt hus feltéttel, 20 deka kenyér, este főzelék sült hússal vagy fél liter forralt tej és 20 deka kenyér, naponként és személyenkint 3 kor. 50 fillér.

6 személyvonat érkezik naponta a Félix-fürdő állomására. Állandó posta és interurbán telefon a fürdőtelepen.

Félix-fürdő Igazgatósága.

Saját
termésű

BORAIM

kimérését
megkezdtem.

Egy liter ó-bor 1 korona, egy liter új-bor 80 fillér.

Csengery-utca 15.

Székely Sándor
kápt. főszámvevő.